

Artist Statement

Pema Bhum

Translated by Tenzin Dickie

I went to school during the Cultural Revolution. It was also during the Cultural Revolution that I started to be interested in calligraphy, and to learn and practice calligraphy. The Chinese Communist regime had an incredible number of political slogans, especially so during the Cultural Revolution, many more than even the commercial advertisements we see these days. These political slogans were not just for revolutionaries to proclaim loudly. Written on strips of paper of varying sizes and posted in public places, they could be seen at squares, village centers, intersections, on the main streets in the towns, and even on the walls and doorways of people's homes. We also had something called Big Character Posters. There was no printing technology or facility available at the time, so all of these signs were handwritten. They were posted on walls everywhere, so that wherever you went there was no way to escape these slogans.

I think this was in the first three years of the Cultural Revolution. I was young so the job of writing these signs and slogans and Chairman Mao's quotations could never have been mine but every day from morning till night, I saw these handwritten signs and slogans and posters. But after about six or seven years, I actually became one of the people writing these political signs and slogans. At the time I was a Chinese government official in a nomadic area, and the area had very few people who could read or write Tibetan or spoke and knew Chinese. Because I not only knew Tibetan but also knew some Chinese, I was always given the work of translating the signs and slogans, and writing them out on large pieces of paper and putting them up on the streets for everyone to see.

Whenever there was a new political campaign, there were many new political slogans. During the time that I was in the nomadic area, the following campaigns took place: the *Anti Lin, Anti Confucius* campaign, the campaign against the *Water Margin* classic, *In Agriculture, Learn from Dazhai* and *Limit the Rights of the Bourgeoisie* campaigns, the campaign against the Gang of Four, and so on. For all of these successive campaigns, we had to write the slogans in big letters, translating them from Chinese to Tibetan. We also had to write the big-character posters. All the government staff had to write them. Because we then had to paste these posters on the walls in public places where they were seen by everybody, everyone tried to make their handwriting as nice as possible. But most people didn't know how to write big letters with ink brushes. Some of my friends from the office would have me write their letters and posters instead. Although they didn't think to compliment me and say that my handwriting was nice, they often remarked how lightly,

easily, and quickly the words flowed from my brush, and how I managed to keep my lettering so even. Some of them even shook their heads in surprise.

In 1974 I learned some amazing things about Tibetan calligraphy. It was the 20th anniversary of the establishment of the Chinese Communist government in that nomadic area. In order to show the progress and the happiness that the nomads had achieved in that time, an exhibition was organized. One of the key designer-artists on the exhibition staff was a lama from that county. His name was Shingsa Kelsang and he had been assigned to reform through hard labor. He was a scholar who was an expert in the traditional fields of knowledge, and a master of many disciplines. For instance, he was an expert in Tibetan medicine. Shingsa Kelsang was also an expert calligrapher and knew many different calligraphic scripts. I was one of the translators working on the Chinese to Tibetan translations of all the exhibition materials. Shingsa Kelsang wrote all the exhibit titles in beautiful calligraphy. I asked him many questions about these titles, about their length and size and so on. It was astonishing for me to learn that there were so many different Tibetan calligraphic scripts. In total, we ended up using twenty-seven different calligraphic scripts in that exhibit. The Lama had a special method for writing the Uchen script; his letters stayed within the prescribed proportions yet he still managed to write very quickly. I learned his method and not only picked it up but actually used it in the exhibition.

We had a name for these masters of calligraphy. We called them the masters of letters. To become a master of letters, you had to learn of course all the basic fundamentals from your calligraphy teacher, but that didn't make you a master. After you have learned all the different calligraphic scripts that the teacher has to teach, then you have to fill up book after book with your calligraphy practice. There's even a saying, "Write the first book and throw it into the wind. Write the second book and throw it into the water. Write the third book and burn it in the fire. Write the fourth book and offer it to your teacher." Until you have achieved calligraphic mastery, you are not a master. Only after much practice and filling up of many notebooks meant to be thrown away does one finally write in a notebook that may be offered to the teacher.

I didn't have a real calligraphy teacher that I studied with as such. In the 1980s, I was one of three students to whom Alak Tseten Shabdrung taught Lantsa. That was about it. But my whole life, I never stopped paying attention to calligraphic style, and the aesthetics of calligraphy, and the different kinds of calligraphic scripts out there. I also didn't study and practice like in the old ways when they filled up book after book in their practice, but writing and exploring different scripts has always been a deep interest of mine.

Tibetan writing and calligraphy is an amazingly rich field. These days Tibetan calligraphy seems to be used mainly to decorate something and isn't practiced so much as its own art form. In the old days at Latse Library, we had many cultural programs and events, and when we were making the posters, I tried to play with the ways each letter can stack to produce something new and unique. Not a lot of people took notice, but those who did seemed to appreciate it. I still continue to try

out different ways of writing a word, sharing them with the public by putting out the calligraphy on paper, bags, and T-shirts for Latse.

The essence of the art of calligraphy is not just about how beautiful it looks. Calligraphy must inspire a feeling and a recognition in people's hearts. I think that this “Nga Mandala” is an example of what I mean.

སྐྱུ་རྩལ་བའི་གསལ་བཤད།

པད་མ་འབྲུམ་ནས།

ང་སློབ་གྲུང་འགོ་དུས་ནི་རིག་གནས་བརྗེས་སྐབས་རེད། ངས་ཡིག་གཟུགས་ལ་དོ་སྣང་བྱུང་བ་དང་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་འགོ་བརྒྱུ་ལས་ཡང་རིག་གནས་གསར་བརྗེས་སྐབས་ལ་ཡིན། སྐྱིད་བཏང་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྲིད་དབང་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་ཏུ་ཅང་མང་པོ་རེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེས་སྐབས་ལ་ལྷག་པར་མང་པོ་རེད། དེང་སང་གི་ཚོང་ལས་ཀྱི་ཁྱབ་བརྒྱུགས་ལས་ཀྱང་ཏུ་ཅང་མང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་དེ་དག་གསར་བརྗེས་ཏུ་བརྩོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་བརྒྱབ་ནས་བཤད་པ་ཅམ་མ་རེད། ཤོག་གུ་ཆེ་ཆུང་སྐྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲོད་ལ་བྲིས་ནས་མི་ཚོགས་འཛོམས་ས་དང་། ལམ་ཀྱི་གཞི་མདོ་ཚང་མ། རྩེ་བའི་སྲང་ལམ། ཐ་ན་བྱིམ་ཚང་གི་རྒྱ་སྐོ་དང་ཚིག་དོས་ལ་ཚང་མ་ལ་སྐྱུར་ནས་མི་ཚོང་མས་མ་མཐོང་ས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ད་དུང་དེས་ག་ལ་ཚང་། ཡིག་ཚེན་ཚགས་སར་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་དུས་དེང་སང་ནང་བཞིན་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱིས་སར་རྒྱག་པའི་མཐུན་སྦྱོར་ཡོད་པ་མ་རེད། ཚང་མ་ལག་བྲིས་རེད། དེ་ཡང་མི་མང་པོས་མ་མཐོང་ས་མེད་པའི་ཚིག་དོས་མང་པོར་སྐྱུར་ཡོད།

དེ་ནི་རིག་གནས་བརྗེས་སྐབས་མའི་ལོ་གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་རེད། དེ་དུས་ང་ལོ་ན་ཆུང་སྐབས། འཕོད་ཚོག་དང་། ཡིག་ཚེན་ཚགས་སར། མའི་གུ་འུ་ཞིའི་གསུང་བཏུས་ཀྱི་ལོགས་ལ་སྐྱུར་རྒྱུ་འབྲི་རྒྱའི་ལས་ནི་ང་ལ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྲོད་ལ་མི་འབབ། ཡིན་ན་ཡང་ཉེན་རྒྱག་པར་ནམ་ལངས་ནས་ས་རྒྱུ་བའི་བར་དུ་དེ་ཚོ་མཐོང་གི་རེད། དེ་ནས་ལོ་རྒྱུག་བདུན་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ཡང་ཁྲིམ་ལམ་ལ་སྐྱུར་རྒྱུའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་དེ་དག་འབྲི་མཐུན་གྱི་གས་སུ་ཚུད་སོང་། དེ་དུས་ང་ནི་འབོག་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ན་རྒྱ་གཞུང་གི་གཞུང་ཞབས་པ་ཡིན། དེ་ན་པོད་ཡིག་གི་འབྲི་སྐོག་འཕེར་མཐུན་དང་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་སྐད་ཤེས་མཐུན་ཏུ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད། ངས་པོད་ཡིག་ལོས་ཤེས། རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་སྐད་ཀྱང་ཅམ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་སྐབས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་དེ་དག་རྒྱ་ཡིག་ནས་པོད་ཡིག་ལ་བསྐྱུར་བ་དང་། དེ་ཤོག་གུ་ཆེན་པོའི་སྤྲོད་ལ་བྲིས་ནས་ཁྲིམ་ལམ་ལ་སྐྱུར་རྒྱུའི་ལས་ཀ་རྒྱག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འབྲུལ་གསར་པ་རེ་ཡོང་ན་དེ་དང་མཉམ་ཏུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་གསར་པ་མང་པོ་ཡོང་གི་རེད། ང་འབོག་ཁུལ་དེ་ན་ཡོད་པའི་རིང་དེ་ལ་ཡང་། ལེན་དགག་ཁུང་དགག་དང་། རྒྱ་དོགས་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པ། ཞིང་ལས་ཐད་ཏུ་ཀྱང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པ། འཕྱོར་ལྷན་གལ་རིམ་བྲིས་དབང་ལ་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པ། མི་བཞི་ཤོག་ཁག་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ལས་འབྲུལ་རིམ་པ་དང་རིམ་པ་ཡོང་ཡོད། ལས་འབྲུལ་དེ་དག་ཚང་མའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕོད་ཚོག་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྐྱུར་ནས་པོད་ཡིག་ཚེན་པོ་བྲིས་ནས་འབྲི་དགོས། ད་དུང་ཡིག་ཚེན་ཚགས་སར་ཡང་རྒྱན་ཏུ་འབྲི་དགོས། དེ་ནི་གཞུང་ཞབས་ཚང་མས་འབྲི་དགོས། དེ་དག་གིས་རྗེས་མི་ཀུན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཚིག་དོས་ལ་སྐྱུར་དགོས་སྐབས། ཚང་མས་གང་ཐུབ་ཐུབ་གིས་ཡིག་གཟུགས་ཡག་པོ་ཡོང་ཐབས་བྱེད། ཡིན་ན་ཡང་མི་མང་པོ་དེར་སྐྱུག་གིས་ཡི་གེ་ཚེན་པོ་འབྲི་མི་ཤེས། ང་ཚོའི་ལས་ཁུངས་ཤོགས་པོ་འགའ་རེས་དེ་འདྲ་འབྲི་དགོས་ཏུ་ས་ང་ལ་འབྲི་ཏུ་འཇུག་གི་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ངའི་ཡིག་གཟུགས་ཡག་པོ་འདུག་

ཅེས་ནས་བསྐྱོད་པ་བྱས་པ་མི་དྲན་ཡང་། རའི་རྒྱལ་ཚེ་ནས་ཡི་གེ་ཡོང་བ་མཚོན་གས་ཤིང་སྐྱོད་པ། ལྷོ་མས་པོ་འདུག་ཅེས་ནས་ཡང་
ཡང་བཤད་གྱི་ཡོད། ཐ་ན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཉང་སངས་ཉམས་ཀྱིས་མགོ་བོ་གཡུག་གཡུག་བྱེད་གྱི་ཡོད།

༡༧༥༥ ལོར་ང་ལ་བོད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་ཤེས་རྟོགས་ཉང་སངས་པ་ཞིག་བྱུང་། ལོ་དེ་ནི་འབྲོག་ཁུལ་དེ་ལ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་
བཙུགས་ནས་ལོ་རྒྱུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་རེད། དུས་ཡུན་དེའི་ནང་གི་འབྲོག་ཁུལ་དེའི་བདེ་སྲིད་དང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་
སྟོན་ཆེད་དུ་འགྲེམས་སྟོན་ཞིག་ག་སྒྲིག་བྱས་པ་རེད། དེ་ལ་མངོན་ཚོས་གྱི་ལྷན་ལས་གནང་མཁུག་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི་རྩོད་འོངས་
དེའི་ལྷ་མ་ཞིག་ཡིན། འོང་གི་མཚན་ལ་ཤིང་བཟའ་སྐལ་བཟང་ཟེམ། འོང་སྐབས་དེར་རྒྱ་ཚོགས་ཐོག་ན་ངལ་རྩོད་རྒྱུར་བཀོད་
བྱེད་བཞིན་འདུག་འོང་གི་བོད་གྱི་གསོ་རིག་གིས་གཙོས་པའི་བོད་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གནས་དང་ལག་ཤེས་རྣམས་དང་། ཡིག་
གཟུགས་རྣམས་འབྲི་བ་ལ་ཉ་ཅང་མཁུག་པ་ཞིག་རེད། ང་ནི་འགྲེམས་སྟོན་གྱི་ནང་དོན་རྒྱ་ཡིག་ནས་བོད་ཡིག་དུ་རྒྱུར་མཁུག་
ཞིག་ཡིན། འགྲེམས་སྟོན་གྱི་ལེ་ཚན་སོ་སོའི་ཁ་བྱང་རྣམས་ལྷ་མ་འོང་གིས་མངོན་ཚུལ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་སུ་འབྲི། ངས་ལེ་ཚན་
གྱི་ཁ་བྱང་རིང་ལྡན་སྐོར་ལ་ལྷ་མ་འོང་ལ་བཀའ་འདྲི་མང་པོ་ལུ་དགོས་གྱི་ཡོད། དེ་དུས་བོད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་རྣམ་གཞུང་དེ་
འདྲའི་མང་བ་མཐོང་ནས་ང་ཉང་སངས་སོང་། འགྲེམས་སྟོན་དེར་བོད་ཡིག་གི་ཡིག་གཟུགས་རྣམས་པ་མི་འདྲ་བ་ལྷོན་བསྟོན་
ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་གྱིས་བྲིས་ཡོད། དཔྱད་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ཤིག་ལྷ་མ་འོང་གིས་ཐིག་རྩའི་ལམ་ནས་མཚོན་གས་པོར་འབྲི་སྤངས་
ཤིག་འདུག་དེ་ངས་ཀྱང་སྤངས་ཉེ་མཚོན་གས་པོར་ཤེས་པ་མ་ཟད། འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དའི་ནང་ལ་བེད་སྲིད་ཀྱང་བྱས་ཚུངས་ཡོད།

བོད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་མཁུག་པ་ལ་འབོད་མིང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ཉག་པར་ཡིག་མཁུག་ཞེས་འབོད། ཡིག་མཁུག་ཞིག་
དུ་འབྱུར་བ་ལ་དགེ་ཆུན་ཞིག་གི་མདུན་ནས་དམར་ཁྲིད་གྱིས་ཡིག་གཟུགས་དུ་མའི་འབྲི་སྤངས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་སྤྱང་དགོས། དེ་
ཅི་ལྟེན་དུང་ཡིག་མཁུག་དུ་བྱུར་མེད། དགེ་ཆུན་གྱི་མདུན་ནས་སྤངས་པའི་འབྲི་སྤངས་ཆ་ཚང་བ་ལེགས་པར་བྱུང་ཆེད་པོ་
ཉི་དང་པོ་ཉི་བྱས་ནས་འབྲི་སྤྱོད་བྱེད་དགོས། ཡིག་མཁུག་གྱི་ཁྲིད་དུ་ངག་རྒྱུན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད། «བོད་དང་པོ་བྲིས་རྒྱུང་ལ་
བསྐྱུར། བོད་གཉིས་པ་བྲིས་ནས་རྒྱ་ལ་བསྐྱུར། བོད་གསུམ་པ་བྲིས་ནས་མི་ལ་བསྐྱུར། བོད་བཞི་པ་དགེ་ལ་རྒྱུན་འདུལ་ལྷ།»
ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ཡིག་གཟུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཡོང་བའི་བར་དུ་ཚད་ལྡན་མ་ཡིན་པ། དགེ་ཆུན་སྤྱོད་འདུལ་ལྷ་རན་མེད་པའི་པོ་
ཉི་མང་པོ་བྲིས་ནས་རྩིས་མེད་གྱིས་གཡུག་རྗེས། གཞི་ནས་དགེ་ཆུན་ལ་རྒྱུན་འདུལ་ལྷ་རིན་ཡོད་པའི་ཡིག་གཟུགས་ཚད་ལྡན་གྱི་
པོ་ཉི་ཞིག་འབྲི་བྱུང་པའི་དོན་ཡིན།

ང་རང་གིས་ཡིག་གཟུགས་གྱི་དགེ་ཆུན་ཞིག་རྒྱུན་རིང་པོར་བསྟེན་རྒྱ་མ་བྱུང་། ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་ལ་ང་ཚོ་མི་གསུམ་ལ་
ཨ་ལགས་ཚོ་ཉན་ཞབས་དུང་ཚོང་གིས་ལ་རྒྱ་འབྲི་སྤངས་དུས་ལྷན་ཞིག་ལ་དམར་ཁྲིད་གནང་ཚུངས་བ་ཅོམ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ང་
རང་གིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་འབྲི་སྤྱོད་དང་མངོན་ཚོས་འདོན་སྤངས། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་འཕེལ་ལྷན་གསལ་བཅས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པ་
མི་ཚོ་ལ་མཚན་མཚན་ཆད་མ་ཚུངས། ང་རང་གིས་སྤྱོད་སྲོལ་རྒྱུན་ལྟར་ཡིག་གཟུགས་པོ་ཉི་པོ་ཉི་བྱས་ནས་འབྲི་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡང་
མ་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་ཡིག་གཟུགས་རྣམ་ཚོགས་འབྲི་རྒྱ་དང་ཚོང་ལྟ་བུ་བྱེད་རྒྱ་ནི་ང་རང་གི་མི་ཚོ་ལི་དགའ་སྟོན་གས་ཤིག་ཡིན།

ང་ཚོ་བོད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞུང་ནི་དེ་འདྲའི་ལྷན་པོ་ཞིག་རེད། ད་པན་མང་ཆེ་བ་ནི་མངོན་རྒྱུན་ཅུ་ལྷན་གནས་པ་
ལས་རྒྱ་རྩལ་གྱི་རོ་བོར་འཕར་བྱུང་གྱི་མེད་པའི་ཚོར་སྤང་ཞིག་བྱུང་། སྟོན་མ་ལ་ཚེ་དཔེ་མངོན་ཁང་དུ་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་
འགུལ་མང་པོ་སྟེལ་ཚུངས་ཞིང་། ལས་འགུལ་གྱི་ཁྱབ་བསྐྱེད་འབྲི་སྤྱོད་དང་རང་གིས་ཚོགས་གཅིག་གི་ཡིག་འབྲི་སྤྱོད་སྤངས་ཀྱི་
ཐད་ནས་རྒྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་རེ་ཡོང་ཐབས་བྱས། དེ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁུག་མང་པོ་བྱུང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་དོ་སྣང་
བྱེད་མཁུག་བྱུང་ཆེ་དགའ་སྤང་མི་བྱེད་མཁུག་མེད། ངས་རྒྱུན་དུ་ཚོགས་གཅིག་གི་ཡིག་འབྲི་སྤྱོད་སྤངས་འདྲ་མིན་ལ་ཚོད་ལྟ་བུས་
པ་ལ་རྩེ་ཡིས་ཤིས་ཤོག་དང་། ལྷོ་མདུན་ལོག་འཇུག་སོགས་ཀྱི་སྤྱིང་ལ་བཀོད་ནས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཡིག་གཟུགས་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རོ་བོར་འཕོ་བ་ནི་མིག་ལ་མཛོས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། སེམས་ལ་ཚོར་སྣང་དང་ཤེས་རྟོགས་འདྲ་མིན་
རྐྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། ད་ལྟའི་ «ང་ཡི་དགྱིལ་འཁོར་» ཞེས་པ་འདི་ནི་དེའི་དབེ་མཚན་ཞིག་ཡིན་བསམ་གྱི་ཡོད།

